

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

ש"פ וישב, כ"ף כסלו, ה'תשל"ד

חלק ב – יוצא-לאור לש"פ מקץ, היתשפ"א

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים”

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים ואחת לבריאה

ה' תהא שנת פלאות אראנו

שבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע

פתח דבר

לקראת ש"פ מקץ, הבעל"ט, הננו מוציאים לאור חלק שני מהתוועדות ש"פ וישב, כ"ף כסלו ה'תשל"ד, הנחה בלתי מוגה (חלק ראשון, י"ל לש"פ וישב).

*

בתור הוספה — מכתב (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

נר חמישי דחנוכה, ה'תשפ"א (ה' תהא שנת פלאות אראנו),
שבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר זי"ע,
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2020 by

LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5781 • 2020

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

יז. כיון שמיום השבת "מתברכין כולהו יומין"⁷⁷, ובנדודי, ימי חנוכה — הנה כאן המקום לדבר עוד הפעם אודות ההכנות לחנוכה (נוסף על המדובר בהתוועדות דיי"ט כסלו⁷⁸), בתוספת פרטים, כדי שהפעולות בעניני חנוכה ייעשו מתוך "שטרעם" הכי גדול, שזוהי הנקודה העיקרית של ההתוועדות דיי"ט כסלו והתוועדות זו, שהרי "המעשה הוא העיקר"⁷⁹. ובהקדמה:

ידוע שלכל מצוה יש סגולה פרטית, ולדוגמא: מצות תפילין — עלי' נאמר⁸⁰ "וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך", וכפי שראו זאת בגלוי אצל רבינו הזקן, שבשעה שהניח תפילין בהיותו במאסר, נפל פחד על כולם; אלה שעמדו, לא יכלו לשבת, ואלה שישבו לא יכלו לעמוד⁸¹. ואע"פ שענין זה כפי שהוא באופן שרואים זאת בגלוי לעיני בשר, שייך רק אצל צדיקים (כמו רבינו הזקן), מ"מ, עצם הענין ד"וראו ממך" שייך אצל כל אחד מישראל.

אמנם, הסגולה של מצות תפילין אינה באופן שניכר בגלוי — שהרי יתכן שהגוי אינו יודע כלל מה הם תפילין, ויתכן שאינו יודע שבתוך התפילין יש פרשיות וכו', ולא דוקא שרואה את השי"ן שבתפילין, ובודאי אינו מבחין החילוק בין שי"ן של ג' ראשים לשי"ן של ד' ראשים. ואעפ"כ, כשרואה יהודי מניח תפילין, הרי זה פועל אצלו הענין ד"וראו ממך", אע"פ שאין לו הסברה על זה. ועד"ז בשאר המצוות.

ובענין זה יש מעלה מיוחדת במצות הדלקת נר חנוכה — שכאשר יהודי מדליק נר חנוכה, אזי מאיר אור כפשוטו, שמאיר גם לגוי שהולך ברחוב, ועי"ז יכול להזהר שלא ליפול לבור כו' [שהרי בנוגע לגוי לא שייך הענין ש"אין .. רשות להשתמש בהן"⁸²], כך, שענין זה הוא בבחינת "ונתתיך לאור גוים"⁸³ [שהרי יש ענין לשמור גם על גוי, ופשיטא — שלא להרגו ח"⁸⁴ (אם אין זה מעמד ומצב דה"בא להרגך", שאז צריך להשכים להרגו⁸⁵)], והיינו, שפעולת המצוה נראית בגלוי גם לעיני בשר של גוי, כך שאינו זקוק להסברה שכלית, ולכן הרי זה פועל וחודר לא רק בשכלו אלא גם בכל כחותיו כו'.

(82) נוסח "הנרות הללו".

(83) ישע"י מט, ו.

(84) ראה גם שיחת י"ט כסלו ס" (לעיל ע' ...).

(...).

(85) ברכות נח, א. וש"נ. הובא בפרש"י

עה"ת משפטים כב, א.

(77) זח"ב סג, ב. פח, א.

(78) ס" ...

(79) אבות פ"א מי"ז.

(80) תבוא כח, יו"ד. וראה ברכות ו, א.

וש"נ.

(81) ראה תו"מ — רשימת היומן ריש ע'

שכב. וש"נ.

יח. ולכן, כאן המקום לעורר עוה"פ אודות ההשתדלות שבכל בית יהודי ידליקו נר חנוכה בכל שמונת ימי חנוכה — לכל הפחות מנורה אחת עבור כל הבית (שידליקנה הגדול שבבית), ומה טוב ונכון — שלכל ילד תהי' מנורה משלו, מצד ענין החינוך (אף שבנוגע לענין האור די במנורה אחת).

ולתועלת הצלחת הענין — יש להעניק חנוכי' במתנה (במקום שיש צורך בכך). ובנוגע להוצאות הכספיות — הנה לאלו שלא יהי' להם מקור כספי אחר, יתנו על זה מה"מגבית" די"ט כסלו⁸⁶.

ויש להוסיף ולעורר גם אודות הצורך להזהיר בנוגע לערב שבת ומוצאי שבת — שבערב שבת יקדימו להדליק משך זמן מבעוד יום, ובמוצאי שבת יאחרו להדליק משך זמן לאחרי צאת השבת,

[ומה טוב שיורו לכתחילה על שיעור זמן ארוך יותר מהזמן המדוייק (ובפרט בנוגע למוצאי שבת, שהרי אפשר להדליק עד חצות הלילה⁸⁷), כדי להבטיח שלא יבואו לידי מכשול של חילול שבת ח"ו],

— כי, רק כשמדליקים נר חנוכה ע"פ רצון ה' פועלים ענין של אור כו', ובלאה"כ, מוטב יותר שלא להדליק, כיון שאי אפשר לעשות ענין של בנין ע"י היפך הבנין —

וכן להזהיר שלא לטלטל את המנורה לאחרי הדלקתה בערב שבת עד מוצאי שבת.

ובודאי שאם ישתדלו — יוכלו להבהיר ולהבטיח כהנ"ל מבעוד מועד.

יט. וכן להשתדל בנוגע לילדי ישראל⁸⁸ — לאסוף אותם לכל הפחות פעם אחת במשך ימי חנוכה (במוסדות שבהם לא לומדים בימי חנוכה; ובמוסדות שבהם לומדים בימי חנוכה — יש לעשות זאת כמה פעמים), ולומר בפניהם דבר תורה מענינא דיומא⁸⁹,

ומה טוב — לעשות זאת בזמן הדלקת הנרות, באופן שא' הילדים ידליק את הנרות במעמד כולם, ולומר מה שנהוג לומר אחרי הדלקת הנרות, בכל מקום לפי מנהגו,

(אג"ק חכ"ט ע' נד ואילך). — לכאו"א

(86) ראה גם

שעדיין לא הגיעו לעול מצות.

(87) ראה אנציק' תלמודית (כרך טז) ערך

(89) ראה גם שיחת ש"פ וישב שבהערה

הנכה ס"ח (ע' שיא) וש"נ.

10 ס"ז (תו"מ שם ע' 296).

(88) ראה גם מכתב ערב חנוכה שנה זו

וגם ליתן להם "מעות חנוכה", כמנהג ישראל⁸⁰, ומהנכון, שחלק מהמעות חנוכה יתנו לצדקה.

כ. וכן יש להשתדל בנוגע ל"נטורי קרתא" — אנשי הצבא, שהם השלוחים של כלל ישראל שזכו להגן על בני"י בגופם ובנפשם — שתהי' מנורת חנוכה בכל "מחנה" ו"מוצב", אפילו במקום שיש חייל אחד, ועאכו"כ במקומות שיש חיילים הרבה, ובכל יום ידליק משהו אחר, כדי לזכות מספר גדול יותר של יהודים.

ועד"ז בנוגע למעות חנוכה — הנה מי שתהי' לו הזכות לחלק מעות חנוכה, יאמר בפניהם דבר-תורה, וכיון ש"כל המלמד את בן חבירו תורה מעלה עליו הכתוב כאילו ילדו"⁸⁰, אזי יוכל לקיים מנהג ישראל ליתן מעות חנוכה ל"ילדיו". וכדאי שיעשו זאת גם החיילים בינם לבין עצמם — שאחד יאמר לחבירו דבר-תורה, ואז יוכל לקיים המנהג דנתינת מעות חנוכה.

וכן להשתדל שבכל "מחנה" ו"מוצב" תהי' קופת-צדקה, על השולחן או קבועה בקיר, כדי שהחיילים יוכלו ליתן צדקה (חלק מהמעות חנוכה).

ועד"ז בנוגע לתורה ותפלה — כדי שיהיו כל ג' הקוין שעליהם העולם עומד⁹¹ — שיתנו להם גם סידורים (תפלה) וספרי תהלים (מכ"ד ספרי קודש שבתורה)⁹², שיהיו מונחים במקום גלוי לכל, כדי שיהיו מן המוכן לכל מי שרוצה להשתמש בהם (כיון שלפעמים קורה שלא נמצא תחת ידו סידורו הפרטי כו'). ובפרט שההתעוררות על זה היא מצדם — שהם מבקשים שיתנו להם עידוד רוחני⁹³.

וכן בנוגע לכל בית בישראל — שיהיו בו קופת-צדקה, סידור ותהלים. ואלו שהם מחסידי חב"ד שהולכים בדרכו של רבינו הזקן — יהי' להם גם ספר חסידות: תניא, תורה אור או לקוטי תורה (שיש בהם דרושים על כל פרשה ופרשה).

ובמיוחד יש להשתדל בנוגע לבתים שבהם יש אלמנות ויתומים, לא עלינו, מהמלחמה כו' — להאיר אותם באור של נרות חנוכה שידליקו האמהות והילדים, נוסף על האור כפשוטו, ע"י דברי תנחומין וכו'⁹⁴.

ועד"ז בנוגע לפצועים רח"ל — להשתדל שהם בעצמם ידליקו

93) ראה שיחת י"ט כסלו ס" (לעיל ע' (...).

94) ראה גם מכתב חורף שנה זו (אג"ק שם ע' עו ואילך).

90) סנהדרין יט, ב. וש"נ. הובא בפרש"י עה"ת במדבר ג, א.

91) אבות פ"א מ"ב.

92) ראה גם מכתב טו טבת שנה זו (אג"ק שם ס"ע סט ואילך). וש"נ.

נרות חנוכה, וכן קרוביהם, האב והאם, הסבא וסבתא וכו', כדי להכניס בבית תוספת אור.

*

כא. ישנו גם ענין כאוב, בלתי־רצוי (שלכאורה לא הוצרך להיות), שבהכרח להבהירו, וכיון שהדיבור בזה הוא בזמן של רעוא דרעוין, בודאי לא יזיק כו':

לאחרי ההתוועדות של י"ט כסלו, שבה עיכבו כו"כ מבנ"י במשך חמש ומחצה שעות, שבהם נאמרו עניני תורה, נגלה דתורה, מאמר חסידות ודברי מוסר [ועדיין נשארו כמה ענינים בלתי מבוארים, הן בסיום של מסכת ברכות (אפילו לאחרי ההשלמה בהתוועדות זו), והן במאמר כו'; ומה גם שכל ענין בתורה הוא בלי גבול!], ועד לענינים של פועל — הנה הדבר היחידי שבו שקלו וטרו ושאלו כו' הי' בנוגע להמדובר⁹⁵ אודות ז'נבה! ... פנו בטלפון מא"י ושאלו מה היתה הכוונה בדברים שנאמרו שיש לפרשם בכ' אופנים, ודרשו — באופן "אז ס'איז ניט שייכות צו זאָגן" ... — שחייבים לקבל מענה מידי. — חשבתי ששואלים בנגלה או בחסידות, אבל בפועל — לא! השאלה היחידה היתה בנוגע לז'נבה!

וזאת — בה בשעה שאמרתי בפירוש שלא רציתי כלל לדבר אודות ז'נבה, אלא שלא רציתי לגרום עגמת־נפש ליהודי שלא יוכל לישון במנוחה... בגלל שאינו יודע מהי דעתי אודות ז'נבה.

ובכן: כפי שכבר דובר בי"ט כסלו — כל המציאות של ז'נבה אינה אלא כקליפת השום!... כיון שכל הענינים סוכמו כבר מראש, וכפי שכבר כתב פרופסור (ליבערמאַן) — שיודע מה שנעשה מאחורי הפרגוד — שועידת ז'נבה לא תפעל מאומה, כיון שכבר סיכמו בכל מראש (ולפלא שהתירו להדפיס זאת בעיתונים... שהרי אילו היו מצווים עליו שלא להדפיס, לא הי' מדפיס, להיותו נוח לבריות), ובמילא אין תועלת בהדיבור על זה, כיון שעכשיו כבר יצא הדבר מידיהם לגמרי, כך, שחבל על כל רגע שעוסקים בזה מתוך להט ("מ'קאָכט זיך וועגן דעם"); צריכים רק להבהיר שלא יפרשו אי־הדיבור בזה כסימן לחרטה כו' והסכמה ח"ו.

כל מה שדובר לפני"ז בנוגע להפסקת אש וכו' — הי' כל זמן שעדיין היו יכולים לפעול משהו בזה, משא"כ עכשיו, שלא ניתן לשנות מאומה, כיון שהכל סוכם כבר, ולא רק בדיבור, אלא גם בכתב, וממתינים

רק לפקודה מה"אדון הגדול" בושינגטון, ובלית ברירה — שהרי עתה אוחזים ב"סופו באונס", גם אם היתה "תחלתו ברצון" — יעשו כל מה שיצווה, וכן יקום, כך, שאין נפק"מ אם הפוליטיקאים והעיתונאים כו' יסעו לז'נבה או לא; לא מעלה ולא מוריד; אם יצוו עליו לנסוע, יסע, ואם לאו — לא יסע.

יש רק דבר אחד טוב בזה — שבינתיים יפסקו חילופי האש, וכך יחסכו קרבנות — שאפילו בנוגע למצרי הרי זה ענין בלתי-רצוי, ועאכו"כ בנוגע ליהודי, שכל אחד מישראל הוא "עולם מלא"⁹⁶; ועד"ז בנוגע לפצועים, שהרי "מה לי קטלא כולא מה לי קטלא פלגא"⁹⁷. ומצד זה, יש לסיים זאת בהקדם האפשרי, ולא לדחות זאת בגלל ענינים של כבוד וכיו"ב, שאין להם תפיסת מקום לגבי ענין של שפיכות דמים כו'.

ובכן: בנוגע להדפיס מהמדובר אודות ז'נבה — הנה אם אין צורך בזה כלל, מה טוב, ואם צריכים להדפיס משהו — יש לכתוב בקיצור נמרץ (וכל המקצר הרי זה משובח), שהכל סוכם כבר מראש, ולא יחדשו דבר כו'; ואילו אריכות הדברים תהי' בנוגע לעניני חנוכה כו'.

כב. ויש להוסיף בתור מאמר המוסגר גם בנוגע ל"מיהו יהודי" — שנמצאים עכשיו בזמן שבו צריך לדבר רק בשבחם של ישראל, ומה שדובר בענין זה, ה' רק כדי שלא יחשבו שהשתיקה היא בגלל שנשתנה המצב לטובה, שכן, לדאבוננו לא נשתנה מאומה במצב הבלתי-רצוי, שבתקפו עומד, ומיום מיום נעשה גרוע יותר, ועוד ידו נטוי... (שלכן אין אפילו מה לדבר עם פלוני, כיון שבלאה"כ לא יפעלו אצלו מאומה, ואדרבה: עצם הדיבור עמו עלול להתפרש כהוכחה על שינוי המצב לטובה).

ולכן, יש להודיע, שכל אלו שלוחמים עבור גיור כהלכה, ואני הק' בתוכם — ימשיכו בזה, וברור הדבר ש"דבר אליקינו יקום לעולם"⁹⁸.

ובכל אופן, גם כאשר לא רואים הזזה כו', חייבים להמשיך ולהרעיש על זה, כיון שיתכן שבגלל הרעש ימצא פקיד אחד (שמצד עצמו הוא אדם תמים, אלא שמתירא מהעומד על גביו...) שימנע פעם אחת מלרשום גוי בתור יהודי, ועי"ז יהי' גוי אחד פחות בא"י... בשביל זה לבד כדאי כל הרעש!

כג. וכאמור לעיל (ס') — יש לנצל את הזמן בנוגע לענינים השייכים לימי חנוכה, כולל גם בנוגע להמוזכר אודות ז'נבה, שעכשיו

98) ישעי' מ, ח.

96) ב"ב יא, א. וש"נ.

97) ב"ק סה, א. וש"נ.

נמצאים במצב שיכול להשתנות רק ע"י נס... וכיון שלא נביא אנכי ולא בן נביא⁹⁹, אינני יודע איזה נס יראה הקב"ה, אבל, כשם שאירעו נסים עד עתה, בודאי יכול הקב"ה להראות נס גם עתה, ואפילו ביום אחד, שישתנה המצב מן הקצה אל הקצה.

ומכאן באים לענין בתורה:

לכאורה מה הי' הצורך להבהיר שאפילו מצרי שנופל הו"ע בלתי

רצוי?

אך הענין הוא, שמצינו בזהר¹⁰⁰ דבר פלא בנוגע לשעיר לעזאזל, ששלחוהו למדבר, מקום הקליפות כו' (דלכאורה אינו מובן: למה הוצרכו לשלחו לשם, הרי בודאי היו יכולים לפעול כל הענינים על אתר) — כדי שגם להם תהי' הנאה, ועי"ז יסתפקו במה שנותנים להם, ולא יהיו להם טענות שלא נותנים להם מאומה כו'.

וע"ד המבואר בד"ה בשלום לאדמו"ר האמצעי¹⁰¹ (המוזכר לעיל¹⁰²), שלכאורה אינו מובן "למה צריך פדי", מאחר שלא יש מגד כלל" — ש"מצד שורש האחיזה דקליפה בסיטרא דקדושה צריך ליתן להם פדיון, שהוא דבר קטן תמורת דבר גדול כו', ודוגמא לדבר שילוח השעיר לעזאזל כו'".

ועד"ז בנוגע לעניינו:

נתבאר לעיל שהמצב דעתה יכול להשתנות רק מלמעלה (ע"י נס, או ע"י תפלה שפועלת למעלה כו'), ששם יש דעה לשרים של אוה"ע, שבהם תלו' הנהגת אוה"ע למטה, שאינה בבחירתם, אלא ע"פ השר שלהם למעלה. ולכן, גם אם מצד בני"י הרי זה באופן שכבר אין ברירה, הרי עדיין יש ברירה להקב"ה להטות את הצד השני כפי רצונו.

וזהו גם הטעם שדובר אודות הענין הבלתי-רצוי שבנפילת מצרי כו' — כי, כשמבארים ענין ע"פ תורת אמת, ובמעמד כו"כ מישראל, שומע גם השר שלמעלה שזהו ענין שנוגע גם לטובתו, שגם אצל אוה"ע לא יפלו קרבנות, ובדרך ממילא הרי זה פועל פעולתו גם על הנהגת אוה"ע למטה.

כד. והעיקר — כאמור לעיל — לנצל את הזמן עבור הפעולות בעניני חנוכה, להשתדל שכל אחד מישראל, שהוא "עולם מלא"¹⁰³, ידליק

101) שער התפלה נו, א"ב.
102) במאמר (לעיל ע' ... ואילך).

99) ראה גם ת"מ חס"ג ע' 171. וש"נ.
100) ח"ב קפד, סע"ב ואילך. וראה
אוה"ת אחרי ס"ע עט ואילך. ועוד.

נרות חנוכה, וכיון שהדלקתם היא בגלל שזהו רצון הקב"ה, הרי הם הנרות שמדליק ומאיר הקב"ה, ו"באור פני מלך — חיים" ¹⁰³.

וענין זה יומשך על כל השנה כולה, עד לחנוכה תשל"ה הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה, שאז יומשך אור חדש עליון יותר שלא הי' מאיר עדיין מימי עולם (כפי שמבאר רבינו הזקן באגה"ק ¹⁰⁴ בנוגע לר"ה).

ומכאן באים להוראה נוספת שלמדים מנרות חנוכה — שבהם רואים את האמת שאין זה באופן ש"כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה" ¹⁰⁵: יהודי יכול לחשוב שכיון שהוא הכין את השמן והפתילות כו', והדליק את הנרות, הרי זה שלו, שנעשה בכחו כו'. אך על זה אומרים לו, שאסור להשתמש באור של נרות חנוכה ¹⁰⁶, כיון שהכל בא מהקב"ה! ויה"ר שבדרכי נועם כו' (ללא צורך באמצעים קשים) יראו את האמת שאין זה "כחי ועוצם ידי", ואע"פ שיש צורך בהשתדלות בדרכי הטבע, הרי זה רק לבוש כו' ¹⁰⁷.

(וסיים): ועד שמזה נבוא למעמד ומצב ש"לכל בני ישראל יהי' אור במושבותם" ¹⁰⁸.

* * *

כה. בנוגע ללימוד פסוק בפרשת השבוע עם פירוש רש"י — ישנו פלא גדול בהתחלת הפרשה שרש"י אינו מתעכב על זה:

מסופר בהתחלת הפרשה אודות חלומותיו של יוסף: "ויחלום יוסף חלום ויגד לאחיו .. ויאמר אליהם שמעו נא החלום הזה אשר חלמתי והנה אנחנו מאלמים אלומים .. והנה תסובינה אלומותיכם ותשחוינן לאלומתי" ¹⁰⁹.

ולכאורה אינו מובן:

יוסף הי' אז "בן שבע עשרה שנה" ¹¹⁰, ובודאי הי' פיקח, ובפרט לאחר ש"כל מה שלמד (יעקב) משם ועבר מסר לו" ¹¹¹ (ליוסף).

וא"כ, בידעו את היחס של אחיו אליו — כמ"ש ¹¹² "וישנאו אותו

לקו"ת תצא לז, רע"ג.	103) משלי טז, טו.
108) ע"פ בא יו"ד, כג.	104) סי"ד.
109) לז, ה"ז.	105) עקב ח, יז.
110) שם, ב.	106) טושו"ע או"ח רסתרע"ג. רמב"ם
111) פרש"י שם, ג.	הלי' חנוכה פ"ד ה"ו.
112) שם, ד.	107) נזכר גם מדברי רבינו הזקן, שאין זה
	לבוש המכסה, אלא לבוש המסייע (ראה

ולא יכלו דברו לשלום, וכפי שפירש רש"י "שלא דברו אחת בפה ואחת בלב" — איך יתכן שסיפר לאחיו (לאחרי "אֶ גִּנְצֵעַ הַקְּדָמָה" ... "שמעו נא החלום הזה אשר חלמתי") חלום שמורה על גדולה ושררה עליהם, שעלול להוסיף שנאה על שנאתם — כפי שאכן הי' בפועל¹¹³: "ויוסיפו עוד שנוא אותו על חלומותיו"!

ואם לא די בכך — הנה "ויחלום עוד חלום אחר ויספר אותו לאחיו . . השמש והירח ואחד עשר כוכבים משתחווים לי"¹¹⁴, שבחלום זה ניתוסף ענין ההשתחווה (לא רק של אחיו, אלא) גם של יעקב אביהם! ויתירה מזה: "ויספר אל אביו ואל אחיו"¹¹⁵, כפירוש רש"י ש"לאחר שסיפר אותו לאחיו, חזר וספרו לאביו בפניהם"!

ולכאורה — הרי זו הנהגה תמוהה ביותר! לא יאומן כי יסופר! והנה, האברכנאל כתב ש"עם היותו רואה שהיו אחיו שונאים אותו, לא הי' הוא שונא אותם והי' . . מתחבר אליהם ומספר להם חלומותיו . . כמנהג האוהבים שיספרו חלומותיהם לאוהביהם וכו'".

אבל מובן שפירוש זה לא יונח אצל בן חמש למקרא, שבראותו שמפורש בכתוב שסיפור החלום הראשון גרם לכך ש"ויוסיפו עוד שנוא אותו", אינו מבין מדוע הוסיף וסיפר להם עוד חלום. וכפי שיתבאר לקמן.

כו. בנוגע להערות אאמו"ר על הזהר — מתעכב אאמו"ר¹¹⁶ על מאמר הזהר¹¹⁷ בענין "יוסף בן שבע עשרה שנה": "כד אתאביד מני' (מיעקב) יוסף בן שבע עשרה שנין הוה, וכל אינון יומין דאשתארו דלא חמא לי' ליוסף, הוה בכי על אינון שבע עשרה שנין, וכמה דהוה בכי עלי', קוב"ה יהב לי' שבע עשרה שנין אחרנין, דאתקיים בארעא דמצרים בחדו וביקרא ובשלימו דכלא"¹¹⁸, ומבאר, שג' הענינים "בחדו וביקרא ובשלימו דכלא" הם לנגד כח"ב: "בחדו שמחה היינו בינה, ביקרא הוא חכ' . . ובשלימו דכלא כתר".

ומביא גם מאמר הזהר בפ' ויחי¹¹⁹: "הא לך שבע עשרה שנה

113) שם, ח.
 114) שם, ט.
 115) שם, יו"ד.
 116) לקוטי לוי"צ הערות לזח"א ס"ע
 117) תשכ"ט ס"א ואילך (תו"מ חנ"ז ע' 245 ואילך). מאמר ש"פ עקב תש"ל (סה"מ תש"ל ע' שמז ואילך).
 118) ח"א קפ, א.
 119) וע"ד שמצינו במשה רבינו ש"תמן (118) שם רטז, ב.

אחרנין, בענוגיין ותפנוקיין והנאות וכסופיין, הה"ד¹²⁰ ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה וגו', ומבאר, ש"הד' לשונות (ענוגיין ותפנוקיין והנאות וכסופיין) הם לנגד הד' מוחיין חו"ב חו"ג דדעת", ו"ההפרש בין הכא שנקט ג' לשונות .. לנגד כח"ב .. להתם שנקט ד' לשונות לנגד חו"ב חו"ג דדעת" — כפי שמבאר הענין ע"פ קבלה.

ועדיין צריך ביאור בזה — מהי השייכות של כללות הענין למצרים, שדוקא שם זכה לכל ענינים הנ"ל. וכפי שיתבאר לקמן.

כז. הביאור בנוגע לפירוש רש"י — שלא נתבאר מדוע סיפר יוסף את חלומותיו לאחיו:

כשיוסף ראה אחיו מקנאים בו — בגלל ש"ישראל אהב את יוסף מכל בניו כי בן זקונים הוא לו (כל מה שלמד .. מסר לו) ועשה לו כתנות פסים", שזהו דבר שיוסף לא הי' יכול להכחיש — חיפש עצות כיצד להסיר ולבטל רגש הקנאה כו'.

ולכן, כשחלם החלום הראשון ד"מאלמים אלומים", עלה בדעתו שעי"ז יוכל לפעול על אחיו שלא יקנאו בו, ולכן סיפר להם את החלום: ובהקדמה — שכל החלומות שהבן חמש למקרא למד אודותם עד עתה, הי' הפתרון שלהם בפשטות. וכמו חלום יעקב "והנה סולם גו' והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו", הי' כפשוטו — ש"מלאכים שליווהו בארץ .. עלו לרקיע וירדו מלאכי חוצה לארץ ללותו"¹²¹; וכן החלום אודות "העתודים העולים על הצאן עקודים נקודים וברודים" — ש"היו המלאכים מביאים אותן מעדר המסור ביד בני לבן לעדר שביד יעקב"¹²². ועד"ז בנוגע לחלום של אברהם, "והנה אימה חשכה גדולה נופלת עליו" — "רמז לצרות וחושך של גלות"¹²³ (וכפי שמפרש רש"י בנוגע לענין הגלות "בארץ לא להם"¹²⁴: "משנולד יצחק — ויגר אברהם וגו'").

ולכן חשב יוסף שכשיספר לאחיו החלום ש"תסובינה אלומותיכם ותשתחווין לאלומתי", אזי יפרשוהו כפשוטו — שהשבליים שלו יהיו טובים יותר מאשר השבליים שלהם, שיהיו נמכרים בשוק במחיר יקר יותר, ועי"ז יהי' עשיר גדול יותר כו'. ועי"ז חשב יוסף להחליש את קנאת אחיו — כיון שיווכחו ע"י חלום זה [שהאמינו ליוסף] שראה זאת בחלום, שבודאי לא ישקר להם, להיותו איש אמת] שמעלתו וגדלותו

(123) לך לך טו, יב ובפרש"י.

(124) שם, יג.

(120) ר"פ ויחי.

(121) ויצא כח, יב ובפרש"י.

(122) שם לא, יב ובפרש"י.

לגבי אחיו אינה אלא בנוגע לשבלים כו', וא"כ, מה הרעש?! ... בשביל קטנות כזו ("אֲזַא קלייניקייט") אין מקום לקנאה ושנאה כו'. אמנם, כיון ש"שנאה מקלקלת את השורה"¹²⁵ — לא פירשו אחי יוסף חלום זה כפשוטו, אלא הבינו שמורה על שררה כו', ולכן אמרו¹¹³: "המלוך תמלוך עלינו אם משול תמשול בנו", ובגלל זה — "ויוסיפו עוד שנוא אותו".

כח. אך כשחלם יוסף חלום אחר, חשב, שעכשיו יוכל לבטל את שנאת אחיו, עי"ז שיספר להם "הנה חלמתי חלום עוד"¹¹⁴ שבו רואים בבירור יותר שגדלותו של יוסף לא תתבטא בכך שימלוך על אחיו, כך, שאין להם סיבה לקנא בו:

בחלום השני לא דובר אודות אחי יוסף (כבחלום הראשון, "אנחנו מאלמים אלומים .. תסובינה אלומותיכם"), אלא אודות "אחד עשר כוכבים" ש"משתחווים לי". וכיון שענין הכוכבים מורה על "מזלות" שלמעלה, כפי שפירש רש"י על הפסוק¹²⁶ "ויוצא אותו החוצה גו'", "צא מאיצטגנינות שלך שראית בכוכבים כו'" — הרי משמעות החלום של השתחווות הכוכבים ליוסף היא שהמזלות שלהם (ולא הם בעצמם) ישתחוו ויעזרו כו' ליוסף.

ונמצא, שאין כאן ענין של שליטה וממשלה ליוסף על אחיו [כי, אילו הי' בעל החלום רוצה לרמז ענין זה, הי' צריך להראות פרטי החלום באותו סוג — או אחד עשר כוכבים משתחווים לכוכב אחד (כמו בחלום הראשון): "תסובינה אלומותיכם ותשתחווין לאלומתי"), או אחד עשר אנשים משתחווים לאיש אחד], ואדרבה: זוהי השפלה ליוסף שזקוק לקבל עזר וסיוע מהמזלות של אחיו. וכיון שכן, הרי אין להם סיבה לשנוא אותו.

ולכן לא הסתפק בכך שסיפר לאחיו, אלא "לאחר שסיפר אותו לאחיו חזר וספרו לאביו בפניהם" (ולא לאביו בפני עצמו, שלא יחשבו שסיפר לו באופן אחר) — מתוך תקוה שאביו יפרש ויסביר את פתרון החלום באופן שלא תהי' תהי' סיבה לשנוא אותו.

אבל בפועל לא פתר יעקב את החלום באופן כזה (בגלל שלאמיתו של דבר הי' החלום מורה על כך שאחי יוסף עתידים להשתחוו אליו), אלא "ויגער בו אביו וגו'"¹¹⁵ (אבל "שמר את הדבר"¹²⁷, "הי' ממתין ומצפה מתי יבוא"¹²⁸).

(127) פרשתנו שם, יא.

(128) פרש"י עה"פ.

(125) פרש"י בלק כב, כא.

(126) לך לך שם, ה.

כט. הביאור בנוגע להערות אמו"ר על הזהר:

ידוע פתגם כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע¹²⁹ בנוגע לעילוי שניתוסף אצל רבינו הזקן ע"י המאסר והגאולה דיי"ט כסלו: "הגם שקשה לומר, אבל האמת הוא כן, מה הזית הזה כשכותשין אותו הוא מוציא שמנו כו"¹³⁰, כן ע"י הקטרוגים שהיו בפ"ב ונתגלה הפנימיות דוקא כו".

ועד"ז יש לומר בנוגע ליעקב — שדוקא ע"י ירידתו למצרים (כותשין אותו) ניתוספו אצלו כל הענינים שנימנו בזהר.

ל. וענין זה שייך במיוחד לימינו אלו:

כיון שבתקופה האחרונה עברנו זמנים קשים, החל מיוהכ"פ כו', הנה העצה לזה היא — להוסיף בשמחה, כיון ששמחה פורצת גדר¹³¹, ולא רק שמבטלת דינים, אלא גם ממתיקה אותם¹³².

ולכן, יש להרבות בשמחה עד ימי חנוכה, ועאכו"כ בימי חנוכה, וגם לאחריהם.

וכיון שההכנות לחנוכה מתחילים כבר משבת פ' וישב, שמיני' מתברכין כל ימי השבוע⁷⁷, גם יום ראשון דחנוכה (שכולל את כל שמונת ימי חנוכה, כמבואר בשערי אורה¹³³), וגם יום שני דחנוכה, שבו נסתיימה הגאולה של רבינו הזקן (כמדובר בארוכה בהתוועדות דיי"ט כסלו¹³⁴) — יערכו מסתמא מיד לאחרי הבדלה אסיפה גדולה בקשר לפעולות דימי חנוכה, — ויקחו את שירי המזונות והמשקה, ביחד עם ההתעוררות שהיתה בעת ההתוועדות במעמד של מאות מ"שאל —

ויה"ר שההשתדלות בזה תהי' בהצלחה רבה (כפי שמצינו אצל יוסף¹³⁵), ומתוך שמחה שפורצת גדר¹³⁶, ועד לביאת משיח צדקנו בקרוב ממש.

[בסיום ההתוועדות (וכן לאחרי תפלת מנחה) התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן הניגון "ניעט ניעט ניקאוואָ". אח"כ התפללו תפלת ערבית].

133) שער החנוכה ד"ה בכ"ה בכסלו פמ"ב.

134) סל"ט (לעיל ע' ...).

135) פרשתנו לט, ג. שם, כג. וראה לקו"ש חכ"ה ע' 213 ואילך.

136) ראה סה"מ תרנ"ז ס"ע רכג ואילך. ועוד.

129) סה"ש תורת שלום ע' 26.

130) מנחות נג, ב. שמו"ר רפ"ז.

131) ראה סה"מ תרנ"ז ס"ע רכג ואילך.

ועוד.

132) ראה גם שיחת י"ט כסלו ס' (לעיל

ע' ...). וש"נ.

הוספה

בי"ה. י"ז כסלו תשי"ז

ברוקלין

הרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ

מלאכתו מלאכת שמים

מוה' ... שי

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מבדר"ח הגאולה והשמחה, עם הפ"נ המוסגר בו, שיקרא בעת רצון על הציון הקי של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע.

הנה יה"ר שמר"ה לחסידות זה, יחול שינוי ומפנה מן הקצה אל הקצה בתוכן מכתביו, שיהיו מלאים שמחה ובשורות טובות בטוב הנראה והנגלה, בהנוגע לו ולכל אחד מבי"ב שיחיו, ופשוט שככל שיתחזקו בבטחונם בבורא עולם המשגיח בהשגחה פרטית על כאו"א שהוא עצם הטוב — ימהרו את כל הני"ל.

בודאי ינצלו ימי חדש כסלו בכלל וימי יט' כסלו וחנוכה בפרט — להפצת המעינות חוצה, וכבר מלתי אמורה שהחוצה מתחיל תיכף לאחר הנקודה של המעיין, שכן הוא עי"פ נגלה ומתאים לזה גם עי"פ נסתר דתורה, ורק עי"י הקישור עם המקור נשמר דין מעין על המים (ולדעת הרמב"ם — עי"י תנאי נוסף בזה, צריכים המים לצאת ממנו והלאה וק"ל).

בברכה לבשו"ט ודחג הגאולה

מ. שניאורסאהן

מצילום האגרת.

להפצת המעינות חוצה: ראה אגה"ק של הבעש"ט — נדפסה בכש"ט בתחלתו. ובכ"מ. וכבר מלתי אמורה שהחוצה מתחיל כו': ראה אג"ק חי"א אגרת ג'תצו, ובהנסמן בהערות שם. ולדעת הרמב"ם: הלי' מקוואות פ"ט ה"ט. וראה גם אג"ק חי"ד אגרת ד'תתקלח (בשולי האגרת), ובהנסמן בהערות שם.

ועד הנחות בלה"ק

מכון להוצאה לאור תורת כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש זצוקללה"ה נבנ"מ זי"ע

Lahak Hanochos Inc. 788 Eastern Parkway, Suite 408, Brooklyn, N.Y. 11213

Tel. (718) 604-2610 Email: info@lahak.org

ב"ה. ימי החנוכה, ה'תשפ"א

מבצע „דידן – דהספרים – נצח“

ניתן להשיג את 11 הכרכים האחרונים של

„תורת מנחם – התוועדויות“ (ס"א – ע"א)

במחיר של \$121 בלבד

להזמנה: www.lahak.org/sale

תוקף המבצע עד יום הבהיר ה' טבת ה'תשפ"א

אפשרות למשלוח בתוספת \$29

- ✓ משלוח עד הבית ברחבי ארץ-הקודש וארצות-הברית.
- ✓ משלוח מרוכז לקהילות אנ"ש ברחבי תבל.
- ✓ חלוקה בקראון-הייטס ובכפר חב"ד בימים ו'-ח' טבת בלבד, למזמינים באיסוף עצמי.

לעילוי נשמת

אבינו הרה"ח הרה"ת ר' יהושע ע"ה

ב"ר מרדכי שמואל ע"ה

נלבי"ע ב' טבת, זאת חנוכה, ה'תשע"ה

אמנו מרת רחל לאה ע"ה

בת הרה"ח הרה"ת ר' דוד ע"ה

נלבי"ע ערב ש"ק פ' עקב, בעלות המנחה

כ"א מנחם-אב, ה'תשס"ה

מונדשיין

ת' נ' צ' ב' ה'

נדפס על ידי ולזכות משפחתם

שיחיו לאורך ימים ושנים טובות ובריאות